Kadernota 2023

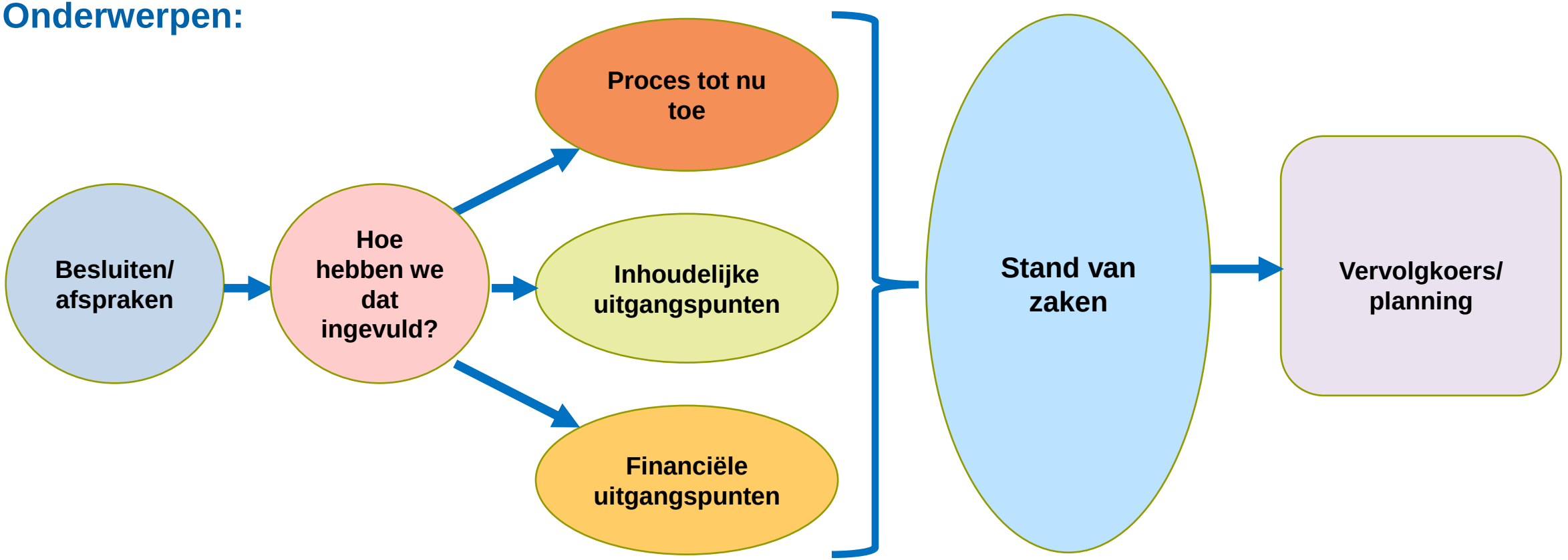
Informatieve sessie gemeenteraad
21 maart 2023

Doel van de informatiesessie

Doel:

U tussentijds informeren over de voortgang in de voorbereiding van de kadernota 2023-2026

Onderwerpen:

Wat hebben wij afgesproken -1-?

Raadsbesluiten:

Onderwerp	Besluit
Begroting 2023 *Raadsbesluit 10 November 2022*	Besluitvorming kadernota naar voorjaar 2023 - Geen structurele financiële ruimte in meerjarenperspectief voor nieuwe ontwikkelingen en/ of ambities - Onduidelijkheid rijksbeleid en de impact hiervan op de gemeentefinanciën. In afwachting van de contourennota (stabiele financieringssystematiek) - Ambities coalitieakkoord/ Uitvoeringsafspraken vertalen in benodigde (extra) middelen
P&C-cyclus 2023 *Raadsbesluit 26 januari 2023*	- In de kadernota worden op hoofdlijnen de inhoudelijke doelen, discussiepunten en de technische randvoorwaarden voor deze coalitieperiode concreter uitgewerkt. - Met als basis het coalitieakkoord en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsafspraken die gebaseerd zijn op de toekomstvisie 2030. - Na besluitvorming vormt de kadernota het inhoudelijke en financiële kader waarbinnen het college sturing geeft aan de geformuleerde opgaven. - De kadernota zal vervolgens een nadere financiële en inhoudelijke (resultaten en prestaties) uitwerking krijgen in de (meerjaren)begroting.

Proces | Inhoudelijke uitgangspunten | Financiële uitgangspunten

Wat hebben wij afgesproken -2-?

Onderwerp	Besluit
P&C-cyclus 2023 *Raadsbesluit 26 januari 2023* Proces	- Eerste moment: presenteren ambtelijke opgehaalde informatie - Tweede moment: met elkaar hierover van gedachten te wisselen. - Vervolgens het reguliere raadsproces.
Inhoudelijke uitgangspunten	- Drie concrete onderdelen: Inhoudelijke afweging, financiële randvoorwaarden, uitvoeringskracht. - We houden de veerkrachtindeling aan. Het ambtenarenapparaat levert input aan om de juiste keuzes op tafel te krijgen. We nemen daarin de lopende projecten mee.
Financiële uitgangspunten	- De financiële veerkracht van de organisatie: wendbaarheid en weerbaarheid van onze financiële organisatie. - M.a.w. hebben we voldoende middelen om uitvoering te geven aan onze ambities en beschikken we over voldoende middelen om tegenvallers op te vangen? - In het financiële deel zal de financiële ruimte op hoofdlijnen worden weergegeven. - We nemen toezeggingen uit eerdere P&C momenten en specifieke behandelpunten mee (o.a. “de Sittard-Geleense maat”, lokale lasten beleid, welke knoppen kunnen we draaien, efficiëntie).

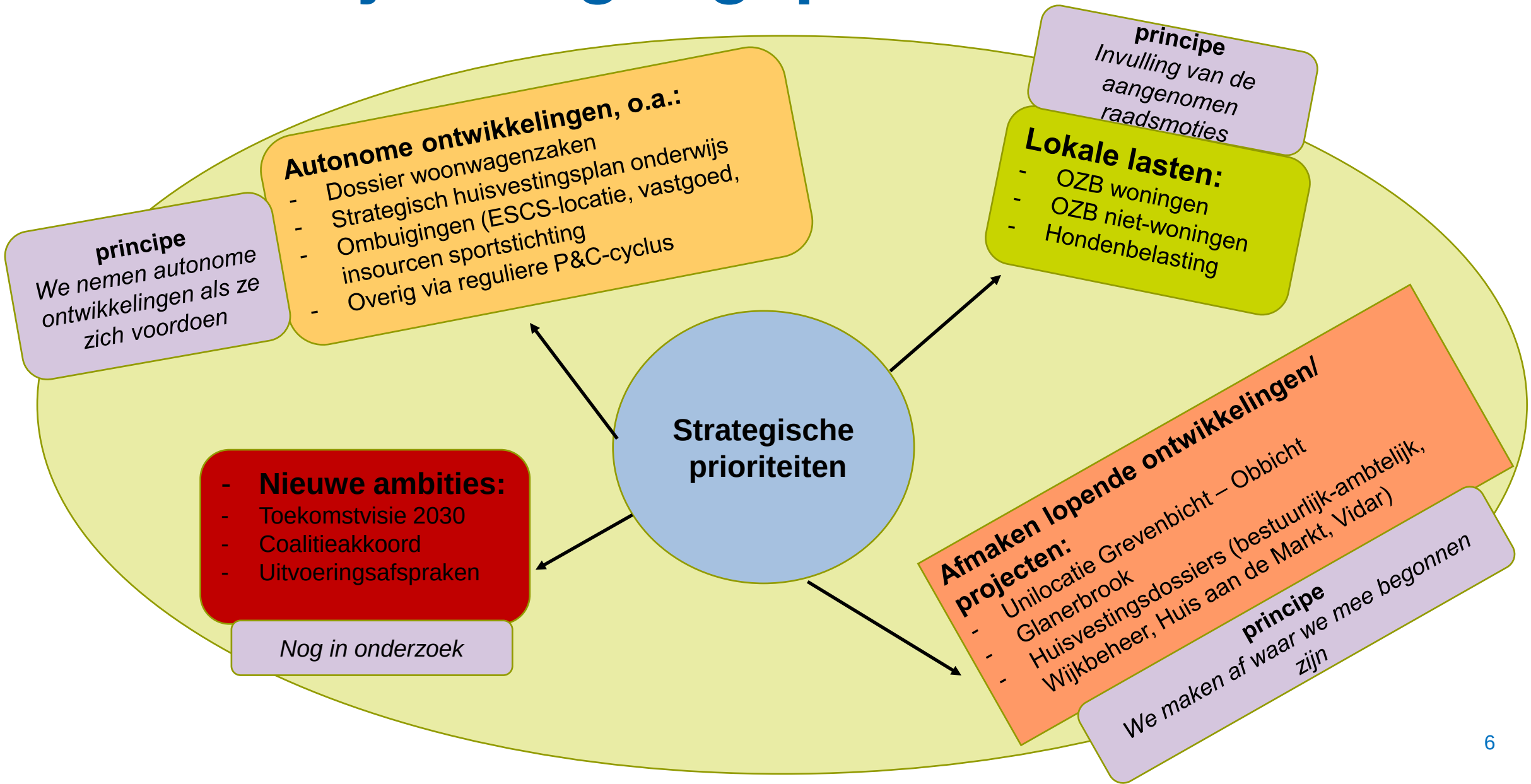
Hoe hebben wij dat ingevuld?

De kadernota is een uitwerking van het coalitieakkoord

De kadernota geeft een concrete richting aan onze strategische prioriteiten en geeft de kaders voor de financiële uitwerking van de begroting.

Onderwerp	Invulling
Proces	- 21 maart – informatieve sessie over de voortgang in de voorbereiding van de kadernota.
Inhoudelijke uitgangspunten	- Uitgangspunten blijven de doelen uit het coalitieakkoord/uitvoeringsafspraken - Inzichtelijk maken ontwikkelingen op basis van financiële claims: format “wat we nu al doen”, “hoe kunnen we dingen anders doen binnen de begroting” en “waar liggen extra claims”.
Financiële uitgangspunten	- Inzicht in de financiële ruimte: welke ruimte hebben we om keuzes te maken? - Onderscheid in: • Incidentele en structurele ruimte: • Exploitatie en investeringen - Op hoofdlijnen inzicht waar in de huidige begroting nog ruimte zit

Inhoudelijke uitgangspunten

Financiële uitgangspunten -1-

Onderwerpen:

- Financiële context
- Welke middelen zetten we in de huidige begroting al in?
- Welke structurele en incidentele ruimte hebben we in de huidige begroting?
- Indicatie/ richting autonome ontwikkelingen en lokale lasten
- Welke maatregelen kunnen we nemen voor aanvullende financiële ruimte?
- Hoe en wanneer kunnen we de (extra) financiële ruimte inzetten?

Financiële uitgangspunten -2-

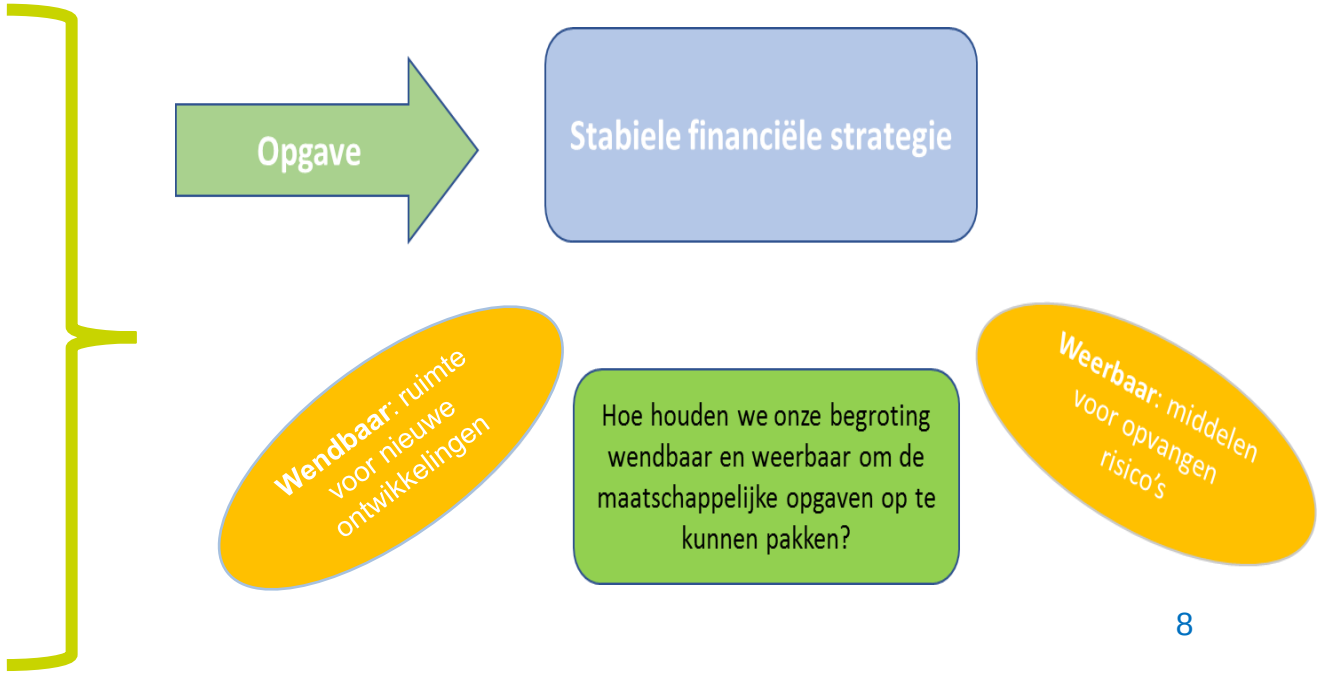
Financiële context

Huidige begroting

- Beperkte ruimte voor aangaan van nieuwe structurele verplichtingen
- Incidentele ruimte in de jaarschijven 2023 tot en met 2025
- Autonome ontwikkelingen, inclusief invulling ombuigingen
- Aandacht voor de borging van structureel en reëel evenwicht (provinciaal toezicht)
  - Geen nieuwe structurele financiële verplichtingen als de ruimte daarvoor ontbreekt.

Ontwikkeling financiële positie

- Rijksbeleid op korte termijn via circulaires
- Nog geen duidelijkheid Rijk lange termijnperspectief
- Rijksbeleid op (midden) lange termijn via uitwerking contourennota
- Onzekerheden rondom diverse crises
  - O.a. Energie, vluchtelingen, Oekraïne en Corona
  - Prijs- en renteontwikkeling
  - Ontwikkeling CAO en uitvoeringskracht

Financiële uitgangspunten -3-

Wat doen we al binnen de huidige begroting?

Inzet van middelen in ‘mensen en stenen’.

continuering uitvoering bestaand beleid

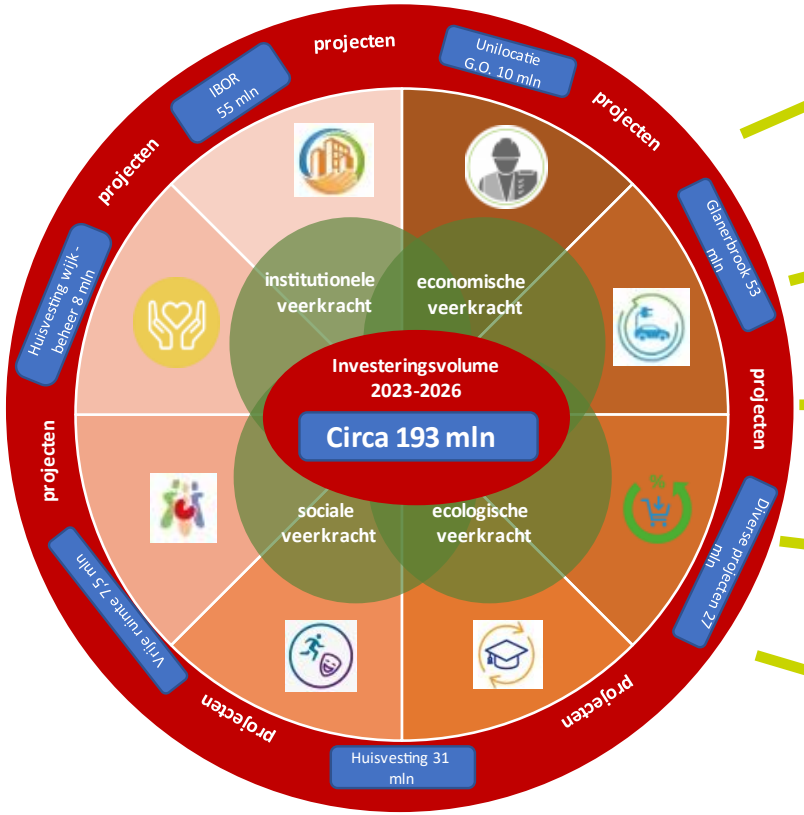
bedragen x € 1 mln.	2023 exploitatie	2023 investering
Benodigd voor borging continuïteit uitvoering bestaand beleid		
Ontwikkelpad Geleen- Zuid	0,15	4,00
Ontwikkelpad Sittard-Centrum	0,15	-
Ontwikkelpad Geleen-Centrum	0,15	
BAk - Mobiliteit	0,20	0,80
BAk - Landschap	0,15	
Stadslabs	0,50	
Werkbudget ontwikkellocaties	0,13	
Capaciteit ruimtelijke ontwikkeling - projecten	0,33	
Totaal benodigd voor borging continuïteit uitvoering bestaand beleid	**1,75**	**4,8**

Samenlevering versterkende maatregelen

bedragen x € 1 mln.	*bedrag*
Samenleving versterkende maatregelen (4e rapportage 2022)	
Tijdelijke tegemoetkoming energielasten maatschappelijke instellingen (RB 15-12-2022)	1,00
Tijdelijke tegemoetkoming energielasten inwoners (RB 26-01-2023)	1,50
Reservering voor facilitering structuurversterkende maatregelen *(maatschappelijke instellingen, inwoners, MKB)*	3,50
Totaal samenleving versterkende maatregelen	**6,00**

Financiële uitgangspunten -4-

Investeringsvolume 2023-2026

INVESTERINGSVOLUME 2023 -2026 *bedragen x € 1 mln*	
Ibor vervangingsinvesteringen 2023-2026	
Vervangingsinvesteringen - regulier	47,1
Herstelmaatregelen	8,2
Saldo Ibor vervangingsinvesteringen	***55,3***
Restant investeringsprogramma 2021-2024	
3. Landschapspark Oost en fietspad	0,4
4. Proeftuin Zeeheldenbuurt	1,0
7. Strategisch huisvestingsplan O&K functies: capaciteit	0,3
8. Strategisch huisvestingsplan O&K functies; renovatie	3,0
9. Transformatievisie Westelijke Mijnstreek	1,0
13. Mobiliteit verbreding A2 (grondwal Baakhoven)	0,2
16. Gymnastiekvoorziening DaCapo College/ gymnastiekvoorziening Swentibold	1,0
17. Vrije investeringsruimte (Geoormerkt voor Toekomstvisie/ BAk)	7,5
Saldo restant investeringsprogramma 2021-2024	***14,4***
Beschikbaar op basis van afzonderlijke raadsbesluiten	
Gemeenschapsaccommodatie Odasingel 90	2,4
Huisvesting Wijkbeheer	8,1
Strategisch huisvestingsplan O&K - functies:	2,7
Transformatievisie Westelijke Mijnstreek (Ontwikkelpad Geleen-Zuid)	1,0
Verplaatsing ingang Kasteelpark Born	0,3
Vernieuwbouw sportpark Glanerbrook en landschapspark Burgemeester Damenpark	52,6
Vrijetijdseconomie Passantenhaven	0,1
Herinrichting en normalisatieproces WWL Tudderenderweg	0,3
Bestuurlijk - ambtelijke huisvesting	23,3
Huis aan de Markt	7,8
Unilocatie Grevenbicht - Obbicht	10,6
Corio- Glana fase 2	1,7
Stedelijke ontwikkeling centrum Sittard	4,9
Centrumontwikkeling Geleen	2,2
Ontwikkelpad Geleen-Zuid - Inrichting openbare ruimte	4,0
Mobiliteitsaanpak 2023	0,8
Saldo beschikbaar o.b.v. afzonderlijke raadsbesluiten	***122,9***
TOTAAL INVESTERINGSVOLUME 2023-2026	**192,5**

Kapitaallasten zijn structureel gedekt in de begroting

Financiële uitgangspunten -5-

Beschikbare structurele en incidentele ruimte

Actueel begrotingsbeeld (‘onder de streep’)

Begrotingssaldi *bedragen x € 1 mln*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Begrotingssaldi na 4e rapportage 2022	4,8	8,9	12,0	0,9

- Niet geoormerkt
- Structurele ruimte: € 0,9 mln.
- Incidenteel ruimte voor financiële claims

Binnen de begroting middelen beschikbaar voor (‘boven de streep):

Exploitatie nieuw beleid

Exploitatieruimte nieuw beleid *bedragen x € 1 mln*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Beschikbare exploitatieruimte nieuw beleid	0	0,5	0,0	0

- Incidentele ruimte in 2024
- Geoormerkt voor Toekomstvisie 2030/ BAk

Prijsstijgingen (exploitatie)

Beschikbaar voor opvangen prijsstijgingen (exploitatie) *bedragen x € 1 mln*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
indicatie prijsstijgingen exploitatie (prijspeil 2023)	15,7	15,7	15,7	15,7
reservering loon- en prijsontwikkeling 2024 t/m 2026		6,7	13,1	15,7
Totaal beschikbaar prijsstijgingen (exploitatie)	**15,7**	**22,4**	**28,8**	**31,4**

- Prijsstijgingen, m.u.v. Ibor en jeugdzorg, niet verwerkt in de begroting 2023
- Aanname dat de gereserveerde middelen 2023 volledig worden geclaimd (via de P&C-cyclus 2023)
- Toekomstige ontwikkeling prijsstijgingen (verrekening via het accres)

Financiële uitgangspunten -6-

Coronagevolgen

Reservering coronagevolgen *bedragen x € 1 mln*	**bedrag**
beschikbare exploitatieruimte nieuw beleid	3,8

- Incidentele middelen
- Restant ontvangen steunpakketten
- Geoormerkt voor het opvangen van nadelige corona-effecten
- Via de decembercirculaire 2022 volgt nog € 1,2 mln. compensatie 2022
- Wat hebben we nog nodig?

Investeringen nieuw beleid

Investeringsruimte nieuw beleid *bedragen x € 1 mln*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**totaal**
beschikbare investeringsruimte nieuw beleid	3,1	4,4	0,0	0	7,5

- Investeringsruimte geoormerkt voor Toekomstvisie 2030 (ontwikkelpaden)/ BAk
- Nog niet toegewezen aan individuele voorstellen
- Kapitaallasten zijn structureel gedekt in de begroting

Prijsstijgingen (investeringen)

Beschikbaar voor opvangen prijsstijgingen (investeringen) *bedragen x € 1 mln*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**totaal**
extra krediet voor het opvangen van prijsstijgingen	3,18	1,1	5,5	0	9,8

- Circa € 10 mln krediet voor het opvangen van meerkosten (prijsstijgingen) op de lopende projectenportefeuille
- Kapitaallasten zijn structureel gedekt in de begroting

Financiële uitgangspunten -7-

Indicatie autonome ontwikkelingen:

Investeringen:

AUTONOME ONTWIKKELINGEN				
- Investeringen - *bedragen x € 1 mln*	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Strategisch Huisvestingsplan onderwijs en kindfuncties	5,4	pm	pm	pm
Mobiliteitsaanpak	0,8	0,8	0,8	0,8
Huisvesting bijzondere doelgroepen:				
- Statushouders/Oekraïense ontheemden	pm			
- Asielzoekerscentrum	pm			
Totaal	**6,2**	**0,8**	**0,8**	**0,8**

SHP
- Claims lopen door na 2024
- In afwachting van mogelijke Rijksmaatregelen

Mobiliteitsaanpak
- In de begroting 2023 incidentele middelen ter overbrugging tot de kadernota
- Geen structurele investeringsmiddelen in de begroting
- Structurele verankering (wettelijke taak)

Huisvesting bijzondere doelgroepen
- Verwachting dat het Rijk middelen beschikbaar stelt

Nb. niet-limitatief: via tussentijdse rapportages

Exploitatie:

AUTONOME ONTWIKKELINGEN				
- Exploitatie - *bedragen x € 1 mln.*	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Woonwagenzaken	5,0			
Mobiliteitsaanpak	0,2	0,2	0,2	0,2
Ombuigingen:				
- ESCS-locatie	-	-	-	-
- Vastgoed (inclusief leegstand)	0,7	0,7	0,7	0,7
- Insourcing Sportstichting	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	**6,0**	**0,8**	**0,8**	**0,8**

Woonwagenzaken
- Tudderenderweg: saneren en nieuwe plekken
- Uitbreidinglocatie: nieuwe plekken (nog te bepalen)

Mobiliteitsaanpak
- In de begroting 2023 incidentele middelen ter overbrugging tot de kadernota
- Geen structurele exploitatiemiddelen in de begroting
- Structurele verankering (wettelijke taak)

Ombuigingen
- ESCS: 2024/ 2025 incidenteel; vanaf 2026 realiseren
- Vastgoed: ombuiging herstelplan 2018/ leegstand
- Sportstichting: onderzoek: niet insourcen

Nb. niet-limitatief: via tussentijdse rapportages

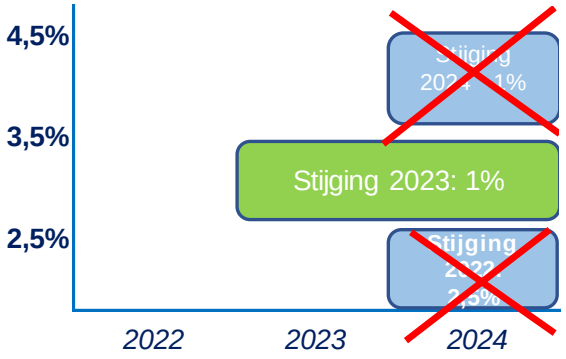
Financiële uitgangspunten -8-

Richting lokale lasten:

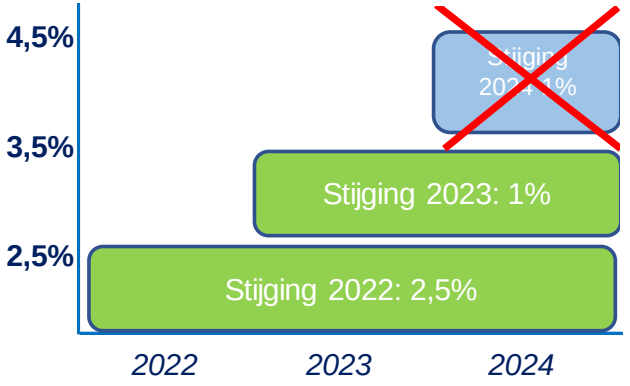
- Beleidsmatige verhogingen OZB 2021-2024 vastgesteld in de begroting 2021
- Begroting 2022
    - Stijging OZB woningen ad 2,5% in 2022 niet doorvoeren in 2022 en 2023
    - Hondenbelasting in 2022 en 2023 halveren
- Richting voor tarieven 2024:
    - OZB beleidsmatige verhogingen 2024 voor woningen (+ 3,5%) en niet-woningen (+ 1%) in 2024 niet doorvoeren
    - Hondenbelasting incidenteel in 2024 verlagen (50%)
    - Structurele maatregelen in afwachting van structurele middelen (contourennota)

Raadsmoties:
- Heroverweging verhoging lokale lasten
- Gefaseerde afbouw hondenbelasting

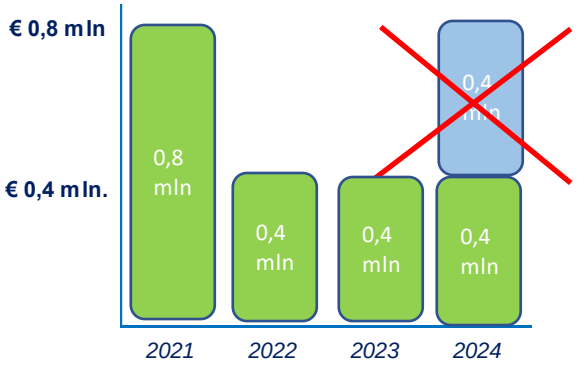
OZB - woningen

OZB niet-woningen

Hondenbelasting

Financiële uitgangspunten -9-

Richting lokale lasten:

Financiële gevolgen

- Indicatief: 1% OZB woningen: € 0,2 mln; 1% OZB niet-woningen: € 0,4 mln.

LOKALE LASTEN				
bedragen x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
OZB woningen: stijging 3,5% niet doorvoeren	700			
OZB niet-woningen: stijging 1% niet doorvoeren	400			
Hondenbelasting: stijging naar 100% niet doorvoeren	400			
Totaal	**1.500**	**-**	**-**	**-**

Financiële uitgangspunten -10-

Conclusie huidige financiële ruimte

We hebben wel incidentele middelen maar weinig structurele investeringsruimte.

Richtingen aanvullende ruimte:

- De incidentele ruimte in de begroting 2023/ 2025 vooralsnog inzetten voor tijdelijke maatregelen
- Afwachten uitwerking contourennota; inzicht in structurele financiële ruimte vanaf 2027; werken met scenario's:
    - Geen extra middelen in 2027
    - Incidenteel extra middelen in 2027
    - Structureel extra middelen in 2027
    - In combinatie met maatregelen ter compensatie indien minder geld wordt ontvangen dan ingeschat.
- Als onderdeel van de begrotingsvoorbereiding onderzoek doen naar het creëren van extra ruimte in de begroting.

Regiodeal

- Kans op extra middelen;
- Nog nader te bepalen aandeel van Sittard-Geleen in regiodeal Zuid-Limburg van € 20 mln.
- Koppeling met onderwerpen uit coalitieakkoord/ uitvoeringsafspraken (cofinanciering)

Financiële uitgangspunten -11-

Inzet van de financiële ruimte

KADERNOTA 2023

BEGROTING 2024

BEGROTING 2025

BEGROTING 2026

BEGROTING 2027

Financieel verwerken binnen de beschikbare ruimte

- Autonome ontwik-kelingen
- Afmaken lopende zaken
- Lokale lasten
- Nieuwe ambities

Stand van zaken -1-

- De kadernota is in het najaar 2022 doorgeschoven naar het voorjaar 2023 vanwege het bekende ravijnjaar 2026 en het daarmee ontbreken van inzicht in het langetermijnperspectief (structurele financiële ruimte).
- We wachten nog op de contourennota. Het rijk heeft meermaals aangegeven met de contourennota te komen, maar helaas constateren we dat het Rijk nog steeds geen duidelijkheid over het lange-termijn perspectief heeft geboden.
- De provincie heeft ons gewezen op de beperkte ruimte voor nieuwe investeringen wegens het gebrek aan toekomstig inzicht in de structurele financiële ruimte (raadsinformatiebrief ‘Toezichtsvorm GS provincie Limburg’ van 9 februari 2023)
- Ons uitgangspunt is prudent en conform kaders begroten. We moeten een financieel gezonde gemeente blijven. Dat maakt dat we, naast datgene wat in het begrotingsproces is besloten, weinig extra ruimte hebben om nieuwe investeringen te doen ten goede van onze stad en onze inwoners.

Stand van zaken -2-

- Concreet betekent dit dat we de ingezette lijn van de begroting 2023 – 2026 voor nu moeten continueren:
    - We maken af wat we in gang hebben gezet (vervolgbesluitvorming Glanerbrook, unilocatie Grevenbicht-Obbicht, huisvesting Wijkbeheer).
    - We verwerken de autonome ontwikkelingen in de begroting.
    - We zijn geconfronteerd met onzekere tijden (geen lange-termijn perspectief, prijsstijgingen, etc.). Daar waar we een principebesluit hebben genomen, maar waar we nog een pas op de plaats kunnen maken, nemen we dit nader in onderzoek. Specifiek geldt dit voor bestuurlijke/ambtelijke huisvesting, huisvesting Vidar, de invulling van het Huis aan de Markt. → We geven verder invulling aan deze lopende projecten, maar willen dat wel op een verantwoorde manier doen. Medio april verwachten we de uitkomsten van dit onderzoek te kunnen evalueren.
- We kiezen ervoor nieuwe ambities te beoordelen zodra we inzicht hebben in het lange-termijn perspectief.
- We kiezen ervoor om gehoor te geven aan de brede oproep van de raad om de lokale lasten niet te verhogen door de reeds besloten verhogingen voor 2024 niet door te voeren (OZB en hondenbelasting). De septembercirculaire is wel positief uitgevallen, met incidentele middelen. Dat maakt dat we ruimte hebben om op incidentele basis middelen in te zetten.
- We stellen voor in april met u de uitkomsten en recente ontwikkelingen te bespreken. We kijken samen hoe we het verdere proces van de kadernota in de juiste volgorde kunnen plaatsen en invulling kunnen geven aan nieuwe ambities.

Vervolgkoers / planning

Aard van de afstemming	Datum
Informatiesessie	21 maart
Extra tussentijdse sessie	april, datum nog te bepalen
Aanbieding stukken/ ambtelijke toelichting	11 mei
Schriftelijke technische vragenronde	23 – 26 mei
Raadsronde: beeld- en oordeelsvormende	1 juni 2023
Besluitvorming	15 juni 2023

- Huidige planning gebaseerd op raadsbesluit P&C-cyclus 2023
- Aanvullend: tussentijdse sessie in april
  - Datum nog te bepalen;
  - Hierbij denken we aan het met u bespreken van de stand van zaken in de verdere voorbereiding (prioriteiten, scenario's)
- Behandeling van de kadernota gelijktijdig met de 1ste rapportage 2023
- De ambtelijke toelichting op 11 mei vindt plaats via een videopresentatie